

4001/12026

הירחון הישראלי

התאחדות בוכאי ישראל
הספרים

ל ב ו ל א ו ת

התאחדות בוכאי
הספרים

מעונינים בחליפין עם ישראל

EXCHANGE WANTED

Maria Elisabeth SCHUSTER
Lindenstr. 11 a1
84 REGENSBURG,
Deutschland

Rudie Bylenga
Beetsstraat 53 I
Amsterdam W.
Holland

Miss Romaine Howard
319 E. Market St.
York, Pa. 17403,
U. S. A.

J. H. Hawley
15. Stanton TCE.
Auckland 4,
New Zealand,

Ajay Zewari
Dan-Kuti
Purana Kila
Lucknow-1
India

Knud Lollesgaard
2, Laur. Sorensensvej
COPENHAGEN F.
Denmark

E. Gazzar-Kahn
Pré-Fleuri 1,
1006 LAUSANNE
Suisse

George Jaeger Jr.
122-04 26 Ave.
Flushing, N. Y.
11354 U. S. A.

Lisel Ebersoll
Nietzschestr. 8,
68, MANNHEIM
D. B. R.

Wagon-Antoine
Rue du Bois,
Flines-Les-Raches, 59,
France

Mrs. Clarice Aichenblat,
Rua Gago Coutinho, 39 Apt. 303
Laranjeiras, ZC-01
Rio de Janeiro,
Brasil

Josef Reiber
Wolfgangstr. 11/3
8000 MUENCHEN -8
Deutschland

Johannes Noetzel,
Bremerhavenstr. 4,
285 BREMERHAVEN -Lehe
Deutschland

Rolf Bauer
Sophienau Forsthaus
6121 Sachsenbrunn
DDR

Costas Sfikas
Marnis 25
ATHENS 102
Greece

Jose Antonio
Hernandez Pérez
Marino Catiera No. 118
Camajuani Las Villae
Cuba

Ricardo Reyes
Infanta No. 953
Apt. 12,
HABANA,
Cuba

HECTOR H. ZACHRISSON
ABOGADO
EDIFICIO HORIZONTAL 1, 6o. PISO
4a. AV. 8-72. ZONA 1
Guatemala

Ross Croulet
3512 S. Utah St.
Arlington, Va., USA 22206

Artur Senf, 701 Leipzig
Katharinenstr. 17
D. D. R. - Germany

Manfred Odenbach
Goetheweg 22,
3705 ILSENBURG/Harz
DDR

Félix A. Zabronski
Aráoz 2372 - P. B. 2
Buenos Aires,
Rep. Argentina

Marwin Young
201 St. Manfield Ave.
Los Angeles, Calif.
U. S. A.

Navaroze Philatelic Stor
Post Box No. 36
Alleppey-1,
(S. India)

Helmut Passehl
Kurt Eisner Str. 2 a
703, LEIPZIG
DDR

Dieter Wolnarek
1243 Briesen/Mark
Frankfurterstr. 46
DDR

Frank Lange
Rixdörferstr. 16
1197 BERLIN-
DDR Johannisthal

Muriel LESAGE,
46 Avenue About
59-MALO-les-Bains
France

F. Moldenhauer
Augustr. 1,
41 Du-Hamborn
Germany

Friedhelm Winkelmann
Fr. -Naumann Str. 7,
66, GREIZ,
DDR

בהתאחדות אגודות הבולאים בישראל

תמוז תשכ"ח July 1968

"תבירה" תערוכת בולים לאומית "TABIRA" NATIONAL STAMP EXHIBITION

כיצד להשתתף בתערוכה

הנהלת תערוכת "תבירה" מזמינה את אספני ישראל להשתתף בתערוכה ולצורך זה נקבעו נציגים שידריכו את האספנים וי-קבעו את סוגי האוספים הראויים לתצוגה. הנציגים בארץ הם: מחוז ירושלים - ועד תערוכת "תבירה" ת.ד. 6136. מחוז תל-אביב - א. קארו, רח' אלנבי 76 תל-אביב. מחוז חיפה - א. קנר, ת.ד. 654 חיפה. מחוז הדרום - א. שלו, רח' הרצל 146 רחובות. מחוז המרכז - ר. אנוליך, רח' סלומון 9 נתניה. (טופסי הרשמה אפשר לקבל אצל הנציגים הנ"ל).

תצוגת שיא - אלף מסגרות

בתערוכת "תבירה" יוצגו כ-1000 מסגרות תצוגה, בהן כ-12,000 דפי אלבום, עם מאות אלפי בולים וחומר בולאי שירוכזו באגפים הבאים:
 * אגף רישמי - מחוץ לתחרות. * אגף כבוד - תצוגות מוזמנות מחוץ לתחרות.
 * אגף תצוגות אספנים.

אגף זה יכלול 13 מחלקות בנושאים הבאים: - ארץ ישראל ותולדות הדואר; קד-ומים - שרותי הדואר בארץ ישראל עד 1914; שרותי הדואר הבריטיים הצבאיים וה-מנדט; תצוגות מיוחדות: מינהל העם, דואר מקומי במצור, דואר צבאי במלחמת הש-חרור, מיבצע קדש ומלחמת ששת הימים; בולי ישראל; יודאיקה - אוספים בנושאים יהודיים: תנ"ך, מגן דוד, אישים, קונגרסים ציוניים, קק"ל ועוד; אוספים של המזרח התיכון; אוספים מארצות שונות; דואר אוויר; אוספים תימטיים (נושאים שונים); אוספי נוער; ספרות בולאית; אביזרים בולאיים.

תערוכה לאומית בעלת אופי בין-לאומי

תערוכת "תבירה" היא הראשונה בסוגה בישראל בעלת אופי בין-לאומי חסר תק-דים. בתערוכה יוצגו כ-500 מסגרות על-ידי אספנים-אורחים מחו"ל. זהו היקף ה-מקובל בתערוכות בין-לאומיות, בדרך כלל. ל"תבירה" הוזמנו גדולי האספנים בע-ולם עם אוספים רבי-ערך, עם דגש על אוספים מן האזור.
 דגש מיוחד יושם על תצוגות נוער ובמסגרת התערוכה יקויים "יום נוער" מי-יחד.

חדשות הבולאות בישראל

נוף ירושלים ואתרים דתיים

בבולי מועדים

סידרת הבולים הקרובה שתופיע לקראת מועדים תשכ"ט, בת חמישה בולים, הוקדשה לירושלים. בבולים תמונות נוף בהן הובלטו אתרים היסטוריים-דתיים, שירושלים עריסתם.

הבולים צויירו בידי דרור בן-דוב ומתארים נוף כשבכל בול שכונה ירושלמית אחרת: שכונת ימין משה, היכל הספר ומוזיאון ישראל, מגדל דוד, יד אבשלום והעיר העתיקה על מסגדיה וכנסיותיה.

עם סידרת בולי מועדים יופיע בול בודד שהוקדש ליובל תנועת הצופים בארץ.

בול מאפו יונפק השנה

אחרי בולי מועדים לשמחה תשכ"ט ובול הצופים, שצוייר בידי א. וויסהוף, ניתן לצפות להופעתו של בול-זכרון עם דיוקנו של אברהם מאפו, שצוייר בידי א. אדלר (מחולון).

א. מאפו, שנולד בשנת 1808 בפרבר של קובנו, נשא אשה בגיל 17 ועבר לדור בבית חותנו. כשה ירד מנכסיו, נעשה מאפו מלמד בבית מרזח באחד הכפרים בליטא ובמועד מאוחר יותר התפרנס כמורה מלמד בבתי סוחרים יהודים עשירים. מאפו שלט בשפות רבות: בעצמו למד צרפתית, רוסית וגרמנית ומפי כומר למד לאטינית. הרומן הראשון שלו "אהבת ציון" פורסם בשנת 1853. היה זה הרומן העברי הראשון. אחרי זה כתב את "אשמת שומרון" וחבר ספרי לימוד. בכתביו ניכרת היטב השפעת הספרות האירופית. מאפו מת לפני מאה שנה.

דואר ישראל והשירות הבולאי, המממנים את "תבירה", ישתתפו בתערוכה באגף

תצוגה מיוחדת.

לרגל התערוכה ינפיק הדואר גליון זכרון חגיגי ובול זכרון מיוחד. בפתיחת התערוכה תוטבע חותמת זכרון מיוחדת. לפי המשוער יוטבעו מספר חותמות תעמולה וחותמות זכרון לקראת התערוכה ולכבוד אירועים מיוחדים שיתקיימו במסגרת התערוכה.

אנו מראים כאן את חמשת בולי מועדים לשמחה תשכ"ט. בבולים אין כל הסבר ב- קשר לאתרים השונים שהובלטו בהם וחבל.

יולי 1968

דואר קנטרה

- מאת יוסף ואלך -

במרחק 150 מטר מתעלת סואץ נכרת התכונה, המעוררת במעט את "השקט" החם וה-
כבד. בבית חד-קומתי בין שני חדרים נאספים במעגל רחב אנשים מקצות עולם, אשר
ההסטוריה זימנה אותם יחד לטקס פתיחת סניף הדואר במקום.
פוגשים אנו את מושל העיר, המנהל את הטקס, מר יהודה פרבר, האיש הדינאמי
אשר בזכותו ובזכות אנשיו מופעלים שירותי הדואר מאשקלון בצפון ועד קנטרה בדרום,
מר זמל ממנהל הדואר בירושלים ונכבדים אחרים. בולטים במעגל קצין או"מ
אשר ירד ממגל התצפית על מנת לזכות גם הוא בחותמת היום הראשון של הדואר -
צרוור מעטפות מוכן ומזומן בידו. ולסיום פיקנטי ראש העיר הערבי מר מוחמד פרגן
עם תרבוש אדום ושמשית שמש לבנה, על אנשי מועצתו מצוחצחים ומבריקים.

הטקס נפתח בדברי הנכבדים אשר המתורגמן מתרגמן לעברית. ראש העיר הערבי
מדבר ואחריו מובא התרגום לעברית. בדברי כולם חוזרת סיסמת השלום והאהבה ותק-
וה למשלוח קרוב של שקי הדואר ישירות דרך התעלה... הטקס מסתיים בהטבעת חותמת
הדואר הראשונה ע"י המושל הצבאי ומשלוח המכתב הרשום הראשון (תווית רישום 0001)
לשר הביטחון. 25 המכתבים הרשומים הראשונים מופנים לשרי ממשלה, פקידי דואר
ועוד. ממספר הרישום 0026 והלאה פתוחה הדרך לקהל הרחב. כמסקנה החלטית ניתן לו-
מר כי כל המכתבים הרשומים הנושאים את מספרי הרישום בין 1 ל-1000 (כל גליל
תווית מכיל 1000 יחידות) הם ורק הם נשלחו ממש ביום הפתיחה מדואר קנטרה. יתר
המכתבים נושאי מספרי רישום מ-1000 או 2000 או 3000 יח' ומעלה הוכנו בדואר
עזה (או אשקלון) או בשרות הבולאי בתל-אביב. הבחנה אחרת בין מעטפת יום ראשון
שנשלחה ממש מקנטרה או נעשתה בתל-אביב, כמעט אינה אפשרית מלבד ההטבעות של ה-
מכונה. במקום היתה ביום הפתיחה חותמת אחת בלבד קנטרה 1. הוכנה גם חותמת קנ-
טרה 2 - אולם היא נמצאת עדין בגניזה בדואר הממשל עד להרחבת שירותי הדואר במ-
קום.

על הדואר מבחוץ שלט גדול היהיד מסוגו במדינה: "מחוץ לתחום לחייל צה"ל".
מאחר והמקום מאוכלס בעיקר בכוחות צה"ל ומספר התושבים הערביים אינו עולה על
על 1000 הרי יש צורך באזהרה על מנת שישתמשו החיילים רק בדואר הצבאי.
נעזף מבט קצר על העבר: בית הדואר המצרי שכן על גדות התעלה ממש, ועקב ה-
פצצתו והסיכון בהפעלתו, נשאר בשממונו. מבחינה הסטורית ניתן לקבוע היטב את
התאריך האחרון להפעלת הדואר המצרי במקום. ממסמכים הנמצאים בידי ארכיון דואר
הממשל הצבאי מתברר באופן מוחלט כי השרות פעל באופן מלא עד ה-7 ביוני 1967
(יום שלישי למלחמה!). שורת חותמות של ה-7 ביוני 1967 מסיימת את דף ההותמות
היומיות שהיה במקום.

← המשך בעמוד הבא

בולים שעשו היסטוריה

- מאת משה פרצלן -

דואר צרפתי בירושלים

עם הפסקתם של שרותי הדואר המנדטוריים בא"י, החל מה- 25 באפריל 1948, נשארו תושבי ירושלים מנותקים מהעולם החיצוני.

בכדי למנוע נחוק זה של נתיני צרפת עם מולדתם, ארגנה הקונסוליה הצרפתית בירושלים שרות דואר משלה. בהסתמכה על חוק ישן משנת 1781 המקנה, בעת חרום, סמכויות נרחבות לבאי כח צרפת במזרח הקרוב, החליטה הקונסוליה להוציא בולים מיוחדים שימשו את משלחי הדואר של אזרחי צרפת, תושבי ירושלים.

הבולים נמכרו במשרדי הקונסוליה עם מסירת המכתבים לנתיני צרפת בלבד. שירות זה פעל עד סוף יולי 1948.

בולי ראשון לציון

ראשון לציון, המרוחקת כ-20 ק"מ מתל-אביב, מחוברת אליה בכביש שעבר בין פרדסים ושכונות ערביות. בעת המאבק על העצמאות היה הדואר, אליה וממנה, נשלח פעם או לכל היותר פעמים בשבוע. הטלפון והטלגרף לא פעלו כלל. נוסעים ומשאחיוסעו במכוניות משוריינות בלבד.

המועצה המקומית דנה במצב שנוצר והחליטה להקים שרות דואר אקספרס משלה ב-עזרת המכוניות המשוריינות המהלכות בין המושבה ותל-אביב. נקבע תשלום של 40 מיל למכתב שנשלח בדרך זו והודפסו בולים מיוחדים למטרה זו. ועדה מיוחדת, מטעם המועצה, פקחה על הכנת הבולים, הדפסתם והשמוש בהם.

המשך מעמוד 6

רשימה חלקית (בלבד!) של חותמות הדואר שהופעלו בקנטרה המצרית:

1. Qantara-Sharq (מזרח - Sharq) קנטרה המזרחית (ידועות חותמות T, C, R). Qantara R. P.
2. Qantara (Cash) חותמת דואר שנעשתה על מסמכי חשלוים רבים לצבא המצרי.
3. Qantara-Raja J. P. O 750 החותמת המעניינת ובעלת העניין להסטוריה.
4. חותמת הדואר שברכבת ("דואר-נע") שכמותה היתה גם בתקופת השלטון הבריטי. מסתבר על כן שקנטרה הוותה צומת וכניסה לסיני מהרבה בחינות: רכבת, תחנת מכס ודואר מרכזי.

אספן, האם גרשמת להציג ב"חבירה"?

בנין בוחנת

ראיות פילטליות

- מאת פ. קנר -

בימים עברו, כאשר רב האוספים הפילטליים כללו בעיקרם בולים בלתי מנוקבים מתוך ההוצאות הקלאסיות הראשונות - העריכו עד מאד בולים מסוימים, אשר בהם ראו ראיות פילטליות. כראיה פילטלית נחשב כל פריט, אשר כסוגל לשמש כנקודת אחיזה לקביעת עובדה פילטלית. אפשר להביא מספר דוגמאות להסבר הכינוי הנ"ל: בול בל-חי מנוקב בעל שוליים של הגיליון, מגלה את מקומו בגיליון, לפי השוליים האלה. באופן דומה, זוגות בולים, שורות בולים או בלוקים - מסייעים לאיתור מקומם בגיליון ע"מ לשחזרו מחדש, כנהוג אצל אספני בולים קלאסיים. הדבר אינו שונה כ-שמדובר בבולים מנוקבים, אשר בשוליהם מופיעים מספרים, סימונים וכו'. מכאן כ-ובנת העדיפות הניתנת לפרטים אלה ע"י האספנים, וכן מחירם הגבוה, יחסית. הדברים האמורים בזה, נכונים גם בשטח הבולאות הישראלית, וידועה העדיפות הניתנת לרביעיות בעלות מספר הגלופה, לשורות עם שובלים, לרביעיות ויחידות ב-עלי שובלים וגם לניקובים השונים האופייניים לגליונות שונים. היו הוצאות ב-לים ישראלים מוצלחות ביותר במובן זה, כגון - בולי המועדים 1948. הוצאה זו עשירה ביותר בקבוצות בולים שאספן שואף לרכוש, בכדי לקבל אלמנטים בסיסיים של גליון ההדפסה. הוצאה מוצלחת אחרת היא של בול "הלבנון" לציון יובל העתונות הישראלית, שגליונו בן 16 בול מודפס על רקע דף העתון הלבנון, ולכן שואף כל אספן לצרף את כל 16 בולי הגליון לפי מיקומם. יש לציון בצער, שהיו גם הוצאות בלתי מוצלחות, כגון הדפסה מיוחדת של שורות עם שובלים בבולי "בצלאל" ו"עצמא-ות 1957", שנדפסו בצורת גליונות שלמים ע"מ לספק את הדרישה המוגברת מצד המז-מינים. אספנים גילו את צורת ההדפסה הזו ע"י סימונים בשוליים ולמרות הכחשות הדואר הראיות שבידי האספנים הוכיחו את הנעשה. שורות מסוימות עם שובלים של בולים אלה משמשות כדוגמה לערכו הפילטלי של ראיות מסוג זה. ראיה דומה, שהיא די נדירה ומוכרת רק למועטים מובאת כאן בתצלום. הנה אפ-שר לראות, כי הכתובת שעל השובל מופיעה בפעם השניה במהופך. בגלל פגם טכני ב-חיתוך הגליון, יצא השובל יותר ארוך ונושא חלק מן הכתובת השייכת לגליון הצמ-וד, ומוכיח, כי הגליונות האלה עמדו TETE BECH זה אל זה.

חקון טעות

הכתובת הנכונה של "בולי שפר" היא:

אשר שפר, אלנבי 94, תל-אביב
(ולא כפי שצויין במודעה בחוברת מס' 6).

דואר-דואר וסידוריו

מי קובע מדיניות הוצאת בולי ישראל
- מאת יהושע מרקוס -

מהי המדיניות בהוצאת בולי ישראל, ומי קובע מה וכמה להוציא בולים כל ש-
נה? על המתרחש מאחורי הקלעים בעניין הוצאת בולים שמענו ממש כהן, מנהל הש-
ירות הבולאי.

על סף הקמת המדינה - מספר משה כהן - הוצף שר הדואר והתחבורה דוד רמז
בתזכירים ועצות, מה יש לעשות בנוגע לבולי ישראל. כמעט כולם נתנו דעתם על
הצד הכספי של העניין, והדגישו כמה יכולה הממשלה להרוויח מהבולאות. אולם דוד
רמז, למרות היותו איש כלכלה, לא קיבל השקפה זו: הוא ראה את הבול הישראלי
קודם כל כמפעל תרבותי וחינוכי רב-ערך.

בהוצאת בולי ישראל רואה השירות הבולאי שלושה תפקידים - אומר משה כהן -
תפקיד פוסטאלי (צורכי דואר), תפקיד תרבותי והסברתי, ותפקיד כספי.
הממשלה לא התעלמה מההכנסה הכספית של בולי ישראל, על כך מעיד השירות ה-
בולאי, שהוקם גם לצורך זה. שירות זה מספק היום בולים ל-30 אלף מנויים ביש-
ראל ואלפי מנויים ולסוחרים בולים בחו"ל, והוא מכניס מאות אלפי לירות לקופת
המדינה. אולם הדגש בבולי ישראל הוא הצד החינוכי תרבותי, על כך מוכיח כוח
המשיכה הרב שיש לבולי ישראל בארץ ובעולם.

שאלת הנושא בבולי ישראל העסיקה את אנשי השירות הבולאי מאז החלו לתכנן
את הבולים הראשונים לפני 20 שנה. בארצות אחרות - מציין משה כהן - מכוון ה-
נושא שבבולים בעיקר לאוכלוסיית-הארץ. אמנם כל הארצות רואות בבולים שלהן ש-
ליחים אל העולם הרחב, ובעת הדפסת הבולים עיני כל הארצות מופנות גם אל עמי
חוץ. על אחת כמה וכמה דואר ישראל, אשר עמה ברובו עדיין מפורז בתפוצות הגו-
לה, והמדינה חותרת לקשרי ידידות עם מדינות העולם. על כן, בקביעת הנושא לב-
ולים מתחשב השירות הבולאי לא בתושבי ישראל בלבד, אלא גם ביהדות הגולה ובע-
מי העולם כולו, מתוך כוונה להפוך את הבול הישראלי, למפעל הסברתי ושליח המ-
דינה בעולם.

בהוצאות בולי ישראל מטפלות גם ועדות, כמו הוועדה לתכנון בולים, שבה מ-
שתתפים נציג משרד החוץ (מחלקת ההסברה), משרד החינוך, אגודת הבולאים וכן מ-
נהל השירות הבולאי.

איך מתכננים את הוצאת הבולים? בחודש ינואר ופברואר - מסביר משה כהן -
מודיע השירות הבולאי לקהל שמוכנים לקבל הצעות לנושאים לבולים לשנת התקציב
הבאה. בחודש פברואר 1968 מקבלים הצעות לשנת התקציב 1969/70. הוועדה דנה על
הנושא ומסכמת, אולם ההחלטה הסופית היא בידי שר הדואר. אחרי זה פונים לצירים
(לפחות ל-3 צירים) ומבקשים הצעות מעשיות לנושאים שנבחרו על-ידי הוועדה.
ההצעות של הצירים מגיעות לוועדה שניה ועדת שרים לבולים ולסמלים, שבה
משתתפים שר הדואר, שר החוץ, שר הבריאות, שר המשטרה, שר הסעד וכן השר בלי
תיק מ. בגין. שרים אלה דנים בהשתתפות ועדת מומחים ובה יושב נציג אגודת הג-
רפיקאים. רק אחר כך ניגשים להדפסת הבולים.

אספן, אל נא תשכח להכין אוספן ל"תבירה"!

הבעיות בתכנון בולים הן רבות - מציין משה כהן. המתכננים מוגבלים מראש כי בשנה אחת אפשר להוציא מקסימום 15-17 נושאים והוועדה מתלבטת, כי יש הרבה יותר אירועים הדורשים ציון בולאי. כדוגמה מציין מנהל השירות הבולאי, שבשנת 1968 - שנת העשרים למדינה - לא ינציחו אף ועידה או כנס בינלאומי שיתקיים בישראל. כי יש כל כך הרבה ועידות וכנסים בינלאומיים, עד שהוחלט לא לציין אף אחד.

בעיה שניה היא הרצון להתחשב בקביעת הנושאים לבולים לא רק בחושבי ישראל בלבד, אלא גם ביהדות הגולה, מתוך רצון למכור בולי ישראל בחו"ל. הנה, דואר ישראל לא השתתף בהוצאת סידרת-בולים בנושא אמנות הציור, נושא בו עסקו עשרות מדינות והוא מעורר עניין רב אצל רבבות אספני בולים. לא הוציאו, כי ישנם עשרות נושאים שהועלו על ידי הציבור ואין אפשרות להוציאם. אשר לאישים, מגיעות הרבה הצעות ויש לחץ רב בתחום זה. דואר ישראל לא הוציא הרבה בולים המוקדשים לאישים (עד כה הופיעו בולים לכבוד הרצל, וייצמן, בן-צבי, הרמב"ם, רוטשילד, איינשטיין, שלום עליכם, ביאליק, אליעזר בן-יהודה הנרייטה סולד, יאנוש קורצ'אק, וכן הבול לזכר אלינור רוזבלט ומשה שרת). בישראל לא מקובל להוציא בולים לכבוד אנשים חיים. אשר למנהיגים שנפטרו מתעוררים קשיים, כי רבים המועמדים, ויש הטוענים: "או כולם, או אף לא איש".

צורר ברכות

למר אורי שליט

יצואן מצטיין 1967

אגודת סוחרים בולים בישראל

ISRAEL STAMP DEALERS ASSOCIATION (I.S.D.A.)

בולי לב

תל-אביב, רח' שינקין 30 טל. 624920

ברכתנו שלוחה למר אורי שליט, יצואן מצטיין 1967

השיטה העשרונית - גם באנגליה

מאת חיים זנגר

הבריטים שהתגאו בשיטת המטבע המסובכת ביותר בעולם, יעברו בשנת 1971 לשיטה העשרונית. תהיה זאת מהפכה בחייה הכלכליים של בריטניה הלירה תישאר, כנראה, אך סוגי פני שונים, מחצית הכתר והפלורין ייעלמו מן השימוש ויישארו כזכר לעבר שמרני שהגיע לקצו בשטח זה. השינוי ייעשה באורח הדרגתי. קשה בבת אחת לשנות ממש "סדורי בראשית". הדבר כרוך גם בהפסדים עצומים ושינויים מהותיים. הונפקו כבר מטבעות חדשים בני 5 ו-10 פני, וכבר אפשר יהיה להשתמש בהם באוטומטים.

סוג חדש של מכונה אוטומטית למכירת בולים בערכים שונים נמצאו בפיתוח, כדי להיות מוכנים לשימוש במטבעות עשרוניים. משרד הדואר הבריטי יתחיל בהכנסת מכונה זו לשימוש החל בינואר 1969, שנתיים לפני שהשיטה העשרונית במערכת הכספים צריכה, כמתוכנן, להיכנס לשימוש. המכונה תהיה מסוגלת לקלוט מטבעות של שילינג, או המטבע החדש של 5 פני - השווים בגודלם ותחליף את סוגי המכונות למכירת בולים למכירת בולים הנמצאות עד עתה בשימוש.

בינתיים עומד משרד הדואר הכללי בבריטניה, להוציא לשימוש 690 מכונות למכירת בולים של 2 פנס, כיוון שהכנסתו הקרובה של בול חדש בערך זה כרוכה בהוצאות כספיות גדולות - הכנסת גליל הדפסה מיוחדת לאספקת בולים בגלילים בשביל מכונות אלו, שבתקופת זמן קצרה. לא תהיה שום אי-נוחות ללקוחות במקומות בהם יונטרו המכונות האלו, כיוון שהמכונות המוכרות בולים של פני אחד, יישארו במקומן והלקוחות יוכלו להשתמש במכונות אוטומטיות בהתאם לערך המטבע לקניית בולים בערך של שני פנס.

ארבעה בולים חדשים

ארבעה מאורעות, שיום השנה שלהם חל בשנת 1969, וכל אחד מהם נושא אופי שונה לגמרי, היו נושאי ארבעה בולים, בעלי ערכים של 4 ו-9 פני, שילינג, ושילינג עם 9 פני, שהופיעו למכירה בכל סוכנויות הדואר ב-29 במאי ש.ז.

הבול הראשון בערך נקוב של 4 פני, מציין מלאות 100 שנה לאיגודים המקצועיים ונושא את ראשי התיבות של האיגוד: "טי.וי.אי." לאותיות יש רקע של פני אדום, המסמלים את חברי הארגון, צבעי הבול הם שחור, כחול, ירוק וחום. הבול צויר ע"י דוד ג'נטלמן, שהוא בעל הצלחות קודמות בשטח ציור בולים.

הבול השני בערך נקוב של 9 פני, מציין מלאות 50 שנה לזכויות הבחירה של נשים והוא מראה את פסלה של סלביה פנקרהסט שנולדה בשנת 1881 לאמלינה פנקרהסט - סופרז'יסטים אנגלית נודעת שנלחמה למען זכות בחירה לנשים.

יובל חיל האוויר המלכותי הבריטי, מצויין על-גבי בול בערך נקוב של שילינג אחד, המראה דגם אווירון משנת 1918, וברקע שלושה מטוסי קרב חדישים. הצבעים הם חום, כחול, אפור, אדום ושחור. הצייר - אבוט.

הבול בערך נקוב של שילינג ו-9 פני, מציין מלאות 200 שנה למסע התגליות הראשון של קפיטן קוק. מסעו הצטיין במשטר חמור ועלה בידו להמשיך בדרכו כשלוש שנים כמעט ללא אבידות - פרט לאחת. החוקר האנגלי ג'אמס קוק (1728-1770) גילה את איי האוואי, גיאורגיה החדשה ואחרים. נרצח בידי הילידים בעגנו באיי האוואי. הדין וחשבון על מסעותיו, נחשב כקלאסי בספרות האנגלית.

בול זכויות האדם לתעמולה אנטי-ישראלית

השנה מציין ארגון האומות המאוחדות מלאה עשרים שנה לפרסום הכגילה לזכויות האדם. מזכירות או"ם פנתה להנהלות הדואר של כל המדינות החברות בארגון הב- ין לאומי, בבקשה להנפיק בולים לשנת 1968 - שנת זכויות האדם.

עשרות מדינות כבר הנפיקו בולים ל"שנת זכויות האדם" אך בהתחשב בחוקת פי"פ (הפדרציה בין-לאומית לבולאות) ו- יו-פי-יו (איגוד הדואר העולמי) האוסרות ניצול בולים ל- תעמולה פוליטית, צוירו על הבולים סמלים הוכאניים, לרוב שלהבת מעוטרת בעלי זית, סמל החרות.

נסיכות קטר הערבית הנפיקה סדרה בת ששה בולים לכבוד "שנת זכויות האדם". אחד מהם בערך נקוב 2 ריאל מנוצל ל- תעמולה לפליטים הערבים.

הבול, מלבני אופקי, מראה זוג פליטים ערביים - הגבה לבוש בגדים ערביים נושא צרור מטלטלים על גבו והאשה נושאת תינוק בזרועותיה. ברקע נראים סכל "שנת זכויות האדם", גדר תיל ומגדל שמירה.

על הבולים האחרים בסדרה גדר תיל דוקר, זוג ידיים מושטות אל על, על רקע שער פרוץ ושמש זורחת, מאזניים על רקע דמויות סמליות ודמויות מופשטות. בכל ה- בולים צויר סמל "שנת זכויות האדם".

אבלים ומשתתפים בצער חברנו שמואל ארצי

על מות אמו ז"ל

התאחדות אגודות הבולאים בישראל
האגודה התל-אביבית לבולאות

האגודה התל-אביבית לבולאות אכלה

על מות חברנו יצחק דינור

תנחומנו שלוחים למשפחה

תערוכת בולי ישראל בברזיל

"בית התרבות" של יהודי סן-פאולו בברזיל אירגן בחודש יוני תערוכת בולי ישראל לרגל 20 שנות מדינת ישראל. התערוכה נפתחה ב-17 ביוני והיתה פתוחה עד ל-27 בו.

לפי התוכנית עמד דואר ברזיל להטביע חותמת מיוחדת לרגל המאורע. בידנו ה-זמנה לתערוכה שהוכנה במיוחד בצורה בולאית. כעיסור הודפסה צורה של בול תעמ-ולה עם סמל הצבי מסוגנן ובשובל סמל שנת העשרים.

בית הכנסת בהודו

השבוע נתבשרנו סוף סוף שדואר הודו הנפיק בול מיוחד לכבוד בית הכנסת ה-עתיק בקוצ'ין.

על הנפקת הבול מסרנו כאן עוד בשנה שעברה, אולם רק עתה נודע על הופ-עתו של הבול. הופיעה גם מעטפת זכרון ציורית המוקדשת לבית כנסת זה.

בולי אמנות ואולימפיאדה - תוצרת ישראל

האחים שמיר מתל-אביב עיצבו סידרה בת ארבעה בולים של האיים המאלדוויים על הנושא "אמנות". בסידרה יצירות של קלאוד מונה (1840-1926) ווינסנט ואן-גוך (1853-1890).

כן ציירו האחרים שמיר את סדרת בולי אולימפיאדת מכסיקו של האיים. שתי הסדרות, שהופיעו בחודש שעבר, הודפסו בבית הדפוס הממשלתי בירושלים.

המורי צייר בולי פפואה

בטריטוריה האוסטרלית - פפואה וגניניאה החדשה הופיעו ארבעה בולים מיוחד-ים לזכויות האדם. ציורי הבולים סמליים ואין בהם חתימת הצייר היהודי שעשויה לשייכם לאוסף יודאיקה.

אלפרד בייט - ברודזיה

איש הפיננסים הרודזי ממוצא יהודי, אלפרד בייט, יופיע החודש בבול רודזי חדש (15.7.68). בהסבר הריש-מי לבול נמסר שביט ממוצא יהודי אך כדתו... לוטרני. אלפרד בייט נולד בהמבורג שבגרמניה ב-1853. במותו ב-1906 השאיר מליון ומאתים אלף לירות שטרלינג לטובת העם ברודזיה.

לידידנו

מר אשר שפר ורעיתו
שפע ברכות והרבה נחת
בהגיע משה למצוות

שולמית ואריה לינדנבאום

יומן אכריקה

- מאת: ד"ר מיכה טיינר -
ישראל בת 20 - בתערוכות בארה"ב

"אינסטרפקס" היא התערוכה השנתית הארצית הגדולה ביותר בארה"ב. (התקיימה ב-3 - 1 במאס בניו-יורק). אגודת "יודאיקה" יוצגה היטב, והגישה פרסים מיוחדים לחבריה ומציגי יודאיקה וישראל. מר א. בן-דוד מסורונטו, קבל את הפרס הגדול ביותר על מוצגו "צמדות גלופה של דואר-עברי". מוצג זה זכה גם במדליית ארד מטעם הנהלת התערוכה. מדליית ארד ניתנה גם להארולד פ. קאהן על "דואר מחנות ריכוז", שקבל את הפרס הראשון מטעם אגודת יודאיקה. פרס זה ניתן גם למילטון בהן על מעטפות-יום-ראשון של ישראל, פרס שני ניתן לגב' אילזה אוסטר ("אישים ישראלים מפורסמים") וד"ר אנדרה ווייס ("ממצור לניצחון - יוני 1967"), פרס שלישי לגב' אדית לוצקר, על "הענק הבלתי-ידוע, וולאדימיר חבקיך" (מיקרוביולוג יהודי מרוסיה, שיסד מכון למלחמה במחלות טרופיות בהודו, ופיתח את הנסיוב נגד חולירע).

"קו.מ.פ.קס" היא התערוכה השנתית המשותפת ליותר מעשר אגודות באזור שיקאגו. אגודת אספני בולי-ישראל (S.I.P.) ערכה תערוכת בולי ישראל (בשם "ישפס") במסגרת התערוכה הגדולה. דואר ישראל השתתף במוצג גדול מיוחד, בהנ-פקת חותמת מיוחדת: "בולאי ישראל מברכים את ישפס בקומפקס". חותמת זו הוטב-עה על מעטפות מיוחדות שצוירו בידי הציר הישראלי לשעבר ווילי וולף ווינד, ב-16 במאי לכבוד אגודת בולאי ישראל הוגש גם אוכל כשר למהדרין בסעודה החגיגית שהתקיימה ב-1 ביוני.

בתערוכה השנתית של אגודת סוחר הבולים במערב ארה"ב ב-2 במאי בלוס-אנג'לס (קאליפורניה) השתתף קונסול ישראל מר מיכאל רביד. ישראל יוצגה בטקס הפתיחה גם ע"י מר ברונו פורשר, מאגודת אספני בולי ישראל, והשחקנית הישראלית אילנה קופר, אשר כובדה בחואר "מלכת התצוגה". מר ישראל ביק, סוחר הבולים הידוע, היה מנהל התערוכה. יום העצמאות של ישראל כובד בתערוכה בהדגשת בולי ישראל שהוצגו שם. כן כובד המנהל הכללי של דואר או"ם, מר רוברט וו. מאקסוול, באות-הוקרה מיוחד אשר יהפך למאורע שנתי.

אלבום לבולי ישראל, בהוצאת ז'אק (יעקב) מינקוס, הוגש בניו-יורק ע"י ה-מנהל הכללי של בתי מסחר כל בו "גימבלס" לאלוף אברהם יפה. אלוף יפה, מלבד ה-יותו מנהל רשות שמורות הטבע הריהו גם מגדל שושנים, צולל חובב, ו... בולאי. אוסף הבולים שלו הוא על הנושא... "צמחים וחיות" (כמובן).

בוואשינגטון נאם מר משה כהן, מנהל השרות הבולאי, בטקס פתיחת תצוגה מי-וחדת של בולי ישראל באגף הבולאי של מכון "סמית סוניאן" הלאומי, ב-20 במאי. התצוגה בת 11 הלוחות, שהוכנה במיוחד על ידי השרות הבולאי, נשארה במכון עד ה-19 ביוני. הלוחות סוקרים את בולי ישראל כשהם מסווגים לפי נושאים במקום בסדר כרונולוגי.

טעות יחידה במינה, מבית הדפוס של המדפיס הממשלתי בירושלים, נתגלתה בא-מריקה. הצבע הירוק חסר בדפית זכרון של סוגו, שהוצאה עם סדרת תולדות הדואר בטוגו. הבול הירוק המופיע בבול של 25 פראנק - חסר בדפית זו. דפית זו נמכרה במכירה פומבית על-ידי הסוחר יעקוב שיף במסגרת תערוכת "אינטרפקס" בניו-יורק.

בולים מספרים על מדינת ישראל

ספר מעניין ומיוחד במינו הוצא בימים אלה על-ידי בית הספר הריאלי בחיפה. הכוונה לספר "בולי דואר מספרים על מדינת ישראל", מאת ד"ר ח. ברין וחדוה נוימן. הספר, על אף אופיו הבולאי, הוא ספר לימוד (לכיתות בינוניות וגבוהות של בית הספר היסודי) וכלי עזר להוראת יסודות האזרחות. טוב עשו, איפוא, המחברים שטרחו, במלאות 20 למדינת ישראל, להוציא ספר ללימוד האזרחות באמצעות בולי דואר, החביבים על הנוער ועשויים לקרבם לערכים חשובים המקופלים בלי ספק בבולי דואר ישראל.

בגליונות הספר למורה מציינים המחברים שלוש מטרות עמדו לפנייהם: מטרה אינפורמטיבית; מטרה פורמטיבית (פיתוח הכושר להסיק מסקנות מן התמונה של בולי דואר, לפענח טבלה, להבין דיאגרמה, ועוד) ומטרה חינוכית-ערכית - הגברת התעניינותו של התלמיד בהיסטוריה של מדינת ישראל, הזדהות התלמיד עם הישגי המדינה ובעיותיה ועידוד התלמיד להתנהגות אזרחית נאותה.

בספר ארבעה פרקים הכוללים 20 יחידות לימוד. הפרקים הם: המדינה בדרך; ת-קומת המדינה; המדינה והישיגיה והמשך המאבק על קיום המדינה ועל בטחונה. כל ה-חומר ערוך בצורה מעניינת וללומדים בו נועדו, בלי ספק, שעות של חוויה לימו-דית ושעשוע תרבותי תוך למידת ערכי יסוד של המדינה, תקומתה, הישיגיה ומאבקה על בטחונה.

40 שנות מטבעות בארץ

כתחום המטבעות ומדליות הזכרון של ארץ ישראל נתוסף באחרונה קטלוג מיוחד בהוצאת "תחביב" (דו-שבועון לתחביבים) שהקדיש את חוברת מאי למטבעות ולמדלי-ות - קטלוג המקיף את המטבעות, השטרות, מטבעות ומדליות של ישראל והמנדט החל משנת 1927 ועד 1968. החוברת מופיע בעריכת צ. פכטר.

בבורנדי - הישגי הסובייטים בחלל

8 בולי חלל חדשים הופיעו בבורנדי (4 לדואר רגיל ו-4 לדואר אוויר). ה-בולים מתארים אסטרונאוטים סובייטיים בטיסות חלל לנחיתה על הירח. מפליא מאד שבבולים שלא נגלל בהם כל הסבר, הובלטו סמלים סובייטיים, לרבות ראשי תיבות של השם "ברית המועצות", על גבי כובעים של האסטרונאוטים. הופיעה גם דפית ז-כרון.

בסמואה המערבית - 4 בולי זכרון למסעו של בוגאנוויל (10 ביוני). ב-13 ב-יוני הופיע בול בודד עם עוף מקומי. מקסיקו היא הראשונה בה הונפק בול זכרון למרטיין לוטר קינג, שנרצח השנה בארה"ב.

באוסטריה - בול בודד "אנג'ליקה קאופמן" (15.7.68).

מן העולם הגדול

הנהלת הדואר בפורמוזה הוציאה בצורת חמישה בולים מחוברים ביניהם, ושניים בודדים - מגילה מצויירת עתיקה, שרוחבה (במקור) שלושים סנטימטר ואורכה למעלה מ-11 מטר. המגילה הסינית מכונה "עיר בממלכת קאטאי", וצוירה לראשונה בימי שושלת סונג הצפונית (960-1126 לספירה). המגילה מראה נוף של נהר הזורם דרך קאיפנג, שהיתה אז בירת סין. המגילה מכילה למעלה מ-4000 דמויות אדם, וכן בעלי חיים, מיבנים וכו'. מגילה זו צוירה מחדש בדורות שונים, והגירסה המוצגת ביותר - זו המופיעה על הבולים - היא פרי עבודתם המשותפת של חמישה ציירי חצר משנת 1736.

נשיא שהוא מלך...

סונקו ג'פר אבו אל מרחום סונקו עבדול רחמן - זהו שמו של מי שעומד בראש הפדרציה של מלזיה ולכבודו הופיע עתה בול מיוחד. העילה - שנה לכהונתו. עבדול רחמן, ששימש במשך שנים בחפקידים דיפלומטיים מחוץ לארצו, נבחר אמנם כנשיא, אולם למעשה הוא מלך (בעל סמכויות מוגבלות) כי כהונתו אינה עוברת בירושה.

בול למזכיר "ההסתדרות"

לא אצלנו... אבל בג'מייקה הופיעו בסוף חודש מאי שני בולים עם דיוקניהם של לידי בוסטמנטה וסר אלכסנדר בוסטמנטה, ממיסדי תנועת העבודה בג'מייקה. הבולים הופיעו לכבוד "חג העבודה", שהונהג בג'מייקה ב-1928.

200 שנה למסע סביב העולם

במלאת 200 שנה למסעו של הגלאי הצרפתי, לואיס אנטון בוגאנוויל, סביב העולם הופיעו בסמוך המערבית ובאיים ההיברידים החדשים, בולים מיוחדים לזכרו. הבולים מתארים את דיוקנו, אניותיו ומפותיו של הגלאי, שהיה לו הכבוד "לבקר" בשנת 1768, בסמוך ובאיים החדשים, במסגרת מסעו סביב העולם.

כול הרוגי מלכות

כול הקונגרס הציוני הכ"ז

השירות הכולאי

רושלים: חל אביביסו - חיפה: טבריה - נתניה: באו - שבע: נ.ח. לוד ובבתי הקולא